

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

College van Burgermeester en Wethouders van de
gemeenten

**Directie Maatschappelijke
Ondersteuning**

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Kenmerk
1271937-171348-DMO

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 22 december 2017
Betreft Toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en
beschermd wonen

Geacht college,

Met deze brief willen wij uw aandacht vragen voor de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Deze brief is in overleg met Federatie Opvang en het ministerie van BZK opgesteld. Aanleiding vormt het mystery guest onderzoek naar de toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang dat het Trimbos-instituut in 2017 heeft uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Het Trimbos-instituut concludeert dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang op dit moment nog onvoldoende gewaarborgd is voor dak- en thuisloze aanvragers. Er wordt nog niet overal gewerkt naar de letter en de geest van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015).

Landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

De 'landelijke toegankelijkheid' van beschermd wonen en opvang is vastgelegd in artikel 1.2.1 van de Wmo 2015. In 2014 bevestigde de Raad van Europa dat de Nederlandse overheid (rijk en gemeenten) dakloze mensen overal toegang tot opvangcentra moet verlenen. Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang ook in de praktijk te waarborgen, is in 2015 een convenant (ondertekend door alle centrumgemeenten) en de *Handreiking Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* opgesteld (VNG, 2015). Deze handreiking bevat model-beleidsregels voor (centrum)gemeenten om te bepalen waar een dak- of thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. Het komt in de kern op het volgende neer. Zoals bepaald in de Wmo 2015 kan een persoon die opvang nodig heeft aankloppen bij elke gemeente. Een cliënt mag de toegang tot opvang niet worden geweigerd op grond van het gebrek aan binding met de gemeente van aanmelding. Een cliënt die zich meldt voor opvang heeft ingevolgde de Wmo 2015 recht op onafhankelijke cliëntenondersteuning.

Uitkomsten mystery quest onderzoek

Uit het onderzoek van het Trimbos-instituut blijkt dat bijna de helft (51%) van de mystery guests tijdelijk werd toegelaten tot de opvang en de andere helft (49%) niet. Een groot deel van de niet toegelaten mystery guests ontving geen enkele vorm van ondersteuning na een verzoek om hulp. De uitkomsten van het onderzoek zijn in het bestuurlijke overleg van 6 december jl. tussen gemeenten,

Federatie Opvang, BZK en VWS besproken. We hebben gezamenlijk geconcludeerd dat de uitkomst van het onderzoek zorgelijk is en dat verbetering noodzakelijk is. Omdat we handelingsverlegenheid op dit onderwerp willen voorkomen, hebben we als bijlage een factsheet 'landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang en beschermd wonen' toegevoegd. We vragen u dit te delen met de medewerkers binnen uw organisatie die zich bezig houden met de cliënten die gebruik (willen) maken van de maatschappelijke opvang en die deze afspraken moeten kennen. Tevens verzoeken wij u hierover contact op te nemen met de maatschappelijke opvanginstellingen teneinde ze te herinneren aan de gemaakte afspraken.

Wellicht ten overvloede melden wij u hierbij dat er ook een convenant en handreiking m.b.t. landelijke toegankelijkheid in het beschermd wonen is opgesteld gebaseerd op dezelfde principes. Tijdens het bestuurlijke overleg op 6 december jl. is afgesproken dat de VNG er voor zorgt dat dit convenant uiterlijk half maart 2018 door alle centrumgemeenten is ondertekend, gezien het belang van de uitvoering hiervan.

Verder willen wij u wijzen op de landelijke commissie waar in het convenant over de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang (en beschermd wonen) is voorzien. Tijdens het bestuurlijk overleg is afgesproken dat deze commissie vanaf 1 maart 2018 zal gaan functioneren, waarna gemeenten hier gebruik van kunnen maken als zij onderling niet tot een goede oplossing kunnen komen.

Basis Registratie Personen (BRP)

De essentie van de BRP en het bijhouden daarvan is dat de overheid haar burgers kent en weet te bereiken. In de praktijk geldt de inschrijving in de BRP (op een woon- of briefadres) als voorwaarde voor veel voorzieningen. Als de BRP om wat voor reden dan ook niet aansluit op de persoonlijke situatie van de burger, moet de overheid maatwerk bieden en daarbij uitgaan van een integrale benadering van de situatie van de burger. De uitgangspunten hiervoor zijn door de minister van BZK vastgelegd in de Circulaire Briefadressen.¹ Omdat wij signalen krijgen dat ten aanzien van dit onderwerp ook handelingsverlegenheid bestaat, hebben wij in de bijgevoegde factsheet hier ook een passage over opgenomen. Ook hierbij is het verzoek deze informatie te delen met de medewerkers binnen uw organisatie die deze afspraken moeten kennen.

Tot slot

Indachtig de uitwerking van het advies van de commissie Dannenberg hebben wij besloten deze brief niet alleen naar het college van B&W van de centrumgemeenten te sturen, maar naar het college van B&W van alle gemeenten in Nederland. Elke gemeente heeft hierin – conform de Wmo 2015 – immers een verantwoordelijkheid om tijdig maatschappelijke ondersteuning te bieden ten einde dakloosheid te voorkomen.

Wij geven u voorts in overweging om deze brief inclusief de betreffende bijlagen ter kennisname naar uw gemeenteraad te sturen. Het is van belang dat hij er op toeziet dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen in uw gemeente worden gewaarborgd en mensen de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben.

¹De circulaire BRP en briefadres (ministerie van BZK):
<https://www.rvig.nl/documenten/circulaires/2016/11/01/circulaire-brp-en-briefadres>

Deze brief stuur ik in afschrift aan de directeuren van de instellingen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen, Mind, Stichting Werkplaats COMO, Divosa en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Paul Blokhuis

de algemeen directeur van de VNG,

Jantine Kriens